Roll No. ....

Total No. of Pages : 4

Total No. of Questions : 8

उत्तरमध्यमा प्रथमखण्ड

विषय कोड : 702

संस्कृतवाङ्मयेतिहासः

द्वितीय-प्रश्नपत्रम्

समय : 3 घण्टे

पूर्णांक : 100

निर्देशाः – सर्वे प्रश्नाः संस्कृतभाषायां समाधेयाः। अङ्काः प्रश्नानां समक्षं निर्दिष्टाः सन्ति।

(वस्तुनिष्ठ प्रश्नाः)

1. अधोलिखित प्रश्नानामुत्तराणि उचित विकल्पं चित्वा लिखत – 5

(क) छन्दोबद्धः वेदोऽस्ति –

(1) सामवेदः (2) यजुर्वेदः

(3) ऋग्वेदः (4) अथर्ववेदः

(ख) उपनिषदा प्रतिपाद्यते –

(1) कर्मकाण्डम् (2) ज्ञानकाण्डम्

(3) वास्तुज्ञानम् (4) यन्त्रज्ञानम्

(ग) पुरुरवा-उर्वशीसंवादः ऋग्वेदस्य कस्मिन् मण्डले अस्ति ?

(1) एकादश मण्डले (2) तृतीय मण्डले

(3) अष्टम मण्डले (4) दशम मण्डले

123

(घ) वेदाङ्गानि कति सन्ति ?

(1) पञ्च (2) चत्वारि

(3) षड् (4) त्रीणि

(ङ) शतक त्रयस्य रचयिता कः अस्ति ?

(1) भासः (2) कालिदासः

(3) भर्तृहरिः (4) वाल्मीकिः

2. रिक्तस्थानानि पूरयत – 5

(क) पुराणम् .... लक्षणम्।

(ख) चम्पू शैल्याः इत्यस्य प्रवर्तकः .... विद्यते।

(ग) महाभारतम् कथ्यते ....।

(घ) गद्यपद्यमयं .... चम्पूरित्यभिधीयते।

(ङ) शिवराजविजयः ऐतिहासकः .... काव्यमस्ति।

3. उचितं युग्मेलनं कुरुत – 5

(क) तैत्तरीयः	(क) विष्णुशर्माः
(ख) रघुवंशम्	(ख) संगीतम्
(ग) सामवेदः	(ग) भारविः
(घ) किरातार्जुनीयम्	(घ) उपनिषद
(ङ) पञ्चतन्त्रम्	(ङ) कालिदासः

4. सत्य कथनानां समक्षम् "आम" असत्य कथनानां समक्षम् "न" इति लिखत – 5

(क) बाणभट्टस्य कथा शैल्याः वैदर्भी विद्यते।

(ख) महावीरचरितम् सप्त अङ्काः सन्तिः।

(ग) रामायणस्य मुख्य रसः करुणः अस्ति।

(घ) मेघदूते शापित यज्ञस्य विरहवेदनायाः वर्णनं अस्ति।

(ङ) ऋतुसंहारे सप्त सर्गाः सन्ति।

130

5. अधोलिखितेषु केचन **चत्वारः** प्रश्नाः समाधेयाः – 4×5=20

(अ) अष्टादशानां पुराणानां नामानि लिखत्।

(ब) मृच्छकटिक नाटकस्य अङ्कानां नामानि लिखत्।

(स) महाकाव्यस्य लक्षणं लिख्यताम्।

(द) उपमाकालिदासस्य ...... श्लोकं पूरयत।

(य) अभिज्ञानशाकुन्तलम् नाटक विषये संक्षिप्त टिप्पणी लिख्यताम्।

6. **एक**पदेनोत्तरं लिखत – 10×1=10

(क) महाकाव्यं केषु विभक्तं भवति ?

(ख) काव्यं कति विधं भवति ?

(ग) पदलालित्यम् इत्युक्तिः केन सह प्रयुज्यते ?

(घ) माता भूमिः पुत्रोऽहं पृथिव्याः सूक्तिः कस्मिन् विदे मिलति ?

(ङ) आदिकविः कः कथ्यते ?

(च) नाट्यशास्त्रम् केन लिखितम् ?

(छ) गद्यकाव्यस्य प्रवर्तकः कः ?

(ज) महाभारते कति पर्वाः सन्ति ?

(झ) गोपथ ब्राह्मण कस्मिन् वेदस्य ब्राह्मणः ?

(ञ) बाणभट्टस्य हर्षचरितम् कीदृशः ग्रन्थः अस्ति ?

7. **एक** वाक्येनोत्तरं लिखत (केचन **विंशतिः**) – 20×2=40

(क) वेदाङ्गानां नामानि लिखत।

(ख) खण्डकाव्यस्य लक्षणं लिख्यताम्।

(ग) अभिज्ञानशाकुन्तलस्य नायकः कः ?

(घ) मालतीमाधव केन विरचितम्।

(ङ) हितोपदेशे कति परिच्छेदकाः सन्ति ?

131

(च) रूपक काव्यं कति विधं तेषां नामानि विलिख्य।

(छ) मेघदूतस्य नायिका का ?

(ज) "आरण्यक" इति शब्दस्य कः अर्थः ?

(झ) शांखायन आरण्यके कति अध्यायाः ?

(ञ) वेद पुरुषस्य चक्षुतुल्यं किम् ?

(ट) शिशुपालवधम कस्य कृतिः अस्ति ?

(ठ) मदालसाचम्पू इत्यस्य लेखकः कः ?

(ड) मृच्छकटिकस्य लेखकः कः ?

(ढ) पुराणानां लेखकः कः ?

(ण) मुख्य उपनिषदां नामानि लिख्यताम्।

(त) कादम्बरी कीदृशः काव्यं अस्ति ?

(थ) रघुवंश महाकाव्ये कति सर्गाः सन्ति ?

(द) स्वप्नवासवदत्तम केन विरचितम् ?

(ध) हितोपदेशस्य लेखकः कः ?

(न) वाल्मीकिरामायणं कीदृशं ग्रन्थमस्ति ?

(प) मेघदूते कस्याः नगर्याः वर्णनमस्ति ?

(फ) भासस्य नाटकानां संख्या कति मन्यते ?

8. अधोलिखितेषु **एकं** विषयं स्वीकृत्य जीवन-परिचयं लिखत – 10

(क) भासः

(ख) कालिदासः

(ग) भवभूतिः।

132